

GEPORSELEINDE KAARTEN

Nu wij dit jaar maandelijks, op onze voorkaft, een geporseleinde kaart publiceren, is het misschien nuttig wat meer duiding te geven over de geschiedenis, het ontstaan van deze kaarten.

Daarvoor grijpen wij terug naar een artikel van onze ere-voorzitter Omer VILAIN, gepubliceerd in Ostendiana IV, blz. 147. onder de oorspronkelijke titel "Een overzicht van de 19^e eeuwse Oostendse porseleinkaarten". (gepubliceerd te Oostende in 1982 als jaarboek van de V.V.F., Afdeling Oostende-Kuststreek en onder auspiciën van "De Plate").

(...)

De porseleinkaart die tot de mooiste kleinkunst uit de XIXe eeuw behoort is amper een goede kwarteeuw gedrukt geworden. Men treft ze aan in de periode die zich situeert na 1840 tot ongeveer 1865.

Het waren mooie adres- en reclamekaarten, ook wel eens gelegenheidsdrukken voor menu's, invitaties en bijzondere wensen en heel zelden ook souvenirkaarten met een zicht op een plaats of gebouw.

De benaming porseleinkaart is niet helemaal juist, men zou eerder moeten spreken van "geporseleinde kaart". Het was het steendrukprocédé met diverse kleuren, waarbij soms ook goud, zilver of brons bij te pas kwam, op speciaal karton dat een opgelegde laag kaolien kreeg en daardoor het glanzend uitzicht van porselein bekwam. De lithografiedrukkers maakten er een erezaak van om de kaarten zo mooi en zo weelderig mogelijk aan het cliënteel te bezorgen.

Het spreekt vanzelf dat het de begoede burgerij en de rijkste ondernemingen waren die deze kaarten, welke dan met reclamedoeleinden verspreid werden, konden laten drukken. Daar die kaarten zo mooi waren, bewaarden velen die in albums. Dit is een geluk geweest, want daardoor vindt men nu in verschillende musea (o.a. in het Heemkundig Museum van Oostende), archiefdepots en privé-verzamelingen van deze kaarten terug.

(...)

De porseleinkaarten geven aan de historische vorsers heel wat inlichtingen over het dagelijks leven rond de helft van de vorige eeuw. De stadszichtjes zijn alhoewel romantisch, toch zeer interessant, maar de reclamekaarten die ook dikwijls geïllustreerd zijn, geven in hun tekst heel wat informatie: naam en adres, beroep, ambacht, handel of nering door de persoon in kwestie uitgeoefend.

(...)

De porseleinkaart verdween rond 1865 uit reden dat het drukken ervan voor de gezondheid van de drukkers gevaarlijk was. Het loodwit en het goudstof waren hiervan de oorzaak en deed de drukkers naar andere kleurlithografische procédés overgaan. Een korte periode in de drukkunst was hiermede afgesloten, juist toen het sierlijke en het kunstzinnige van de romantische adreskaart een hoogtepunt had bereikt, dat toevallig samenviel met het sterfjaar van Koning Leopold I.

Jean Pierre FALISE
Hoofdredacteur